

**Monografia konferencyjna**  
**Badania Interdyscyplinarne w Architekturze 1**



**TOM 1**  
**Problemy jakości środowiska w kontekście**  
**zrównoważonego rozwoju**

Wydział Architektury  
Politechniki Śląskiej  
Gliwice 2015

**Monografia konferencyjna  
Badania Interdyscyplinarne w Architekturze 1**

**TOM 1**

**Problemy jakości środowiska w kontekście  
zrównoważonego rozwoju**

**Wydział Architektury  
Politechniki Śląskiej  
Gliwice 2015**

**Recenzenci tomu**

Prof. dr hab. inż. arch. Grażyna Schneider-Skalska – Wydział Architektury PK  
Prof. dr hab. Krzysztof Konecki – Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny UŁ

**Redakcja tomu**

Beata Komar  
Joanna Biedrońska  
Anna Szewczenko

**Projekt okładki**

Beata Komar

**Badania Interdyscyplinarne w Architekturze 1**

ISBN 978-83-936574-3-8

**TOM 1 Problemy jakości środowiska w kontekście zrównoważonego rozwoju**

ISBN 978-83-936574-4-5

**Wydawnictwo**

Wydział Architektury Politechniki Śląskiej  
ul. Akademicka 7  
44-100 Gliwice

**Drukarnia**

Epigraf s.c. Jan Kalnik, Teresa Kalnik  
ul. Bernardyńska 19  
44-100 Gliwice

**Nakład**

100 egzemplarzy

## **KOMITET NAUKOWY KONFERENCJI**

### **Przewodnicząca Komitetu Naukowego:**

Prof. dr hab. inż. arch. Elżbieta Niezabitowska  
Wydział Architektury PŚ



### **Członkowie:**

Dr hab. Adam Bartoszek – Prof. UŚ – Instytut Nauk Społecznych UŚ  
Dr hab. inż. arch. Barbara Gronostajska – Prof. Pwr., Wydział Architektury PWr.  
Dr hab. inż. Marek Gzik – Prof. PŚ, Wydział Inżynierii Biomedycznej PŚ  
Prof. dr hab. Krzysztof Konecki – Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny UŁ  
Dr hab. inż. arch. Jan Rabiej – Prof. PŚ, Wydział Architektury PŚ  
Dr hab. Andrzej Rączaszek – Prof. UE, Katedra Polityki Społecznej i Gospodarczej,  
UE Katowice  
Prof. dr hab. inż. arch. Grażyna Schneider- Skalska – Wydział Architektury PK  
Dr hab. inż. arch. Jan Słyk – Prof. PW, Wydział Architektury PW  
Dr hab. inż. arch. Joanna Tymkiewicz – Wydział Architektury PŚ

## **KOMITET ORGANIZACYJNY KONFERENCJI**

**Przewodnicząca** – dr hab. inż. arch. Beata Komar, [beata.komar@polsl.pl](mailto:beata.komar@polsl.pl)

**Sekretarz** – dr inż. arch. Joanna Biedrońska, [joanna.biedronska@polsl.pl](mailto:joanna.biedronska@polsl.pl)

**Członek komitetu organizacyjnego** – dr inż. arch. Anna Szewczenko,  
[anna.szewczenko@polsl.pl](mailto:anna.szewczenko@polsl.pl)

**Współpraca organizacyjna** – mgr Aleksandra Rusecka, [aleksandra.rusecka@polsl.pl](mailto:aleksandra.rusecka@polsl.pl),  
tel. 32 237 25 91

## **PATRONATY HONOROWE**

**Polskie Towarzystwo Ergonomiczne Oddział Śląski**

**SARP O/Katowice**

**Polskie Towarzystwo Geriatryczne**

## **PATRONATY MEDIALNE**

**ACEE**

**A&B**

**Builder**

**Strona internetowa konferencji:** <http://biwa.polsl.pl/>

## WPROWADZENIE

Architektura jako dziedzina praktyczna od zawsze funkcjonuje na pograniczu nauk technicznych, społecznych i artystycznych, co zostało genialnie podsumowane w ciągle aktualnej triadzie witruiwiańskiej – *firmitas, utilitas, venustas* i sparafrazowane przez Le Corbusiera jako *function, forms and beauty*. Jest dziedziną nie tylko interdyscyplinarną ale także i transdyscyplinarną, ponieważ każdy projekt powstaje w ścisłej współpracy pomiędzy projektantami, ich klientami – inwestorami, użytkownikami i władzą, czyli urzędami wydającymi zezwolenia na realizację.

To co najbliższe każdemu architektowi w triadzie witruiwiańskiej to aspekt piękna środowiska zbudowanego. Jest on ważny także z punktu widzenia naturalnych potrzeb każdego człowieka. Problemy techniczne niemal od zawsze są rozwiązywane wspólnie z innymi specjalistami z zakresu inżynierii budownictwa. W przeszłości problemy funkcjonalne w znacznej mierze podporządkowane koncepcji artystycznej były uzgadniane wyłącznie z inwestorem i przyszłym użytkownikiem obiektu. Dzisiaj z reguły realizuje się obiekty i obszary urbanistyczne dla użytkowników, których potrzeby są architektowi nieznane. Przez cały wiek XX próbowano ustalić, jakie są te standardowe potrzeby człowieka w środowisku zamieszkania, czemu sprzyjał rozwój ergonomii, ustalenia szkoły frankfurckiej i SAR-u. Równoległe powstawały i powstają obiekty, w których dostosowanie funkcjonalne do toczących się w tych obiektach czynności, decyduje o jakości życia ludzi w nich przebywających. Ma to szczególne znaczenie w obiektach pracy różnego typu, szpitalnictwie, szkolnictwie itp. Podobne problemy dotyczą skali makro czyli rozwiązań urbanistycznych.

Pojawiające się współcześnie nowe wyzwania i problemy związane z użytkowaniem środowiska zbudowanego wpłynęły na pojawienie się nowych idei projektowych, takich jak: Design out Crime (Design for Safe), Universal Design, Built for All oraz idei rozwoju zrównoważonego, a także nowych technik badawczych, jak np. POE – Post Occupancy Evaluation umożliwiającego zarówno badania podstawowe jak i na rzecz określonego projektu. Szczególnie silnie rozwijają się obecnie badania przedprojektowe i okołoprojektowe zwane „research by design” (study by design, design study, design research). Otwarcie XXI w. przyniosło nowy sposób podejścia do projektowania architektonicznego zwane Evidence Based Design (EBD) czyli projektowanie w oparciu na dowodach, a właściwie badania wykonane na potrzeby określonego projektu.

To nowe podejście jest silnie sprzężone z wprowadzeniem nowych narzędzi projektowania jakimi są obecnie komputer i programy komputerowe. Projektowanie parametryczne i generatywne, korzystające z wyników badań przedprojektowych wprowadzają nową jakość w sam proces przygotowania projektu i sprawdzenia jego jakości i dopasowania do potrzeb określonych użytkowników przed jego realizacją.

Konferencja pt. Badania interdyscyplinarne w architekturze, projektowana jako cykliczna ma za zadanie przybliżenie tej problematyki, przegląd badań tego typu prowadzonych w Polsce oraz zainicjowanie wspólnych badań inter i transdyscyplinarnych.

Konferencja adresowana jest do reprezentantów różnych dyscyplin nauki i działalności praktycznej oraz organów decyzyjnych i organizacji pozarządowych, którzy są

bezpośrednio zainteresowani podnoszeniem jakości środowiska zbudowanego i badaniami naukowymi w tym zakresie. Szczególnie zaproszenie skierowane zostało do architektów, lekarzy, gerontologów, psychologów i socjologów środowiskowych, ekonomistów, specjalistów z zakresu budownictwa, energooszczędności i kształtowania środowiska wewnętrznego budynków, inteligencji budynkowej, facility managerów, polityków, projektantów oraz organizacji pozarządowych, zajmujących się problematyką kształtowania środowiska zbudowanego, odpowiadającego potrzebom określonych grup użytkowników. Konferencja stanowi otwarcie cyklu spotkań o tej problematyce, a także podsumowanie 40-letniej działalności Prof. dr hab. inż. arch. Elżbiety Niezabitowskiej na polu rozwijania nurtu badawczego w architekturze, ukazanej w podręczniku akademickim *Metody i techniki badawcze w architekturze*, opublikowanym w 2014 roku.

*Elżbieta Niezabitowska*



## **TEMATYKA KONFERENCJI**

- **Rozwój zrównoważony w architekturze i urbanistyce** (ekonomia, ekologia społeczność i kultura, budownictwo energooszczędne, pasywne, zero-energetyczne, kogeneracja, inteligencja środowiska zbudowanego i zarządzanie),
- **Przestrzeń publiczną w mieście** (w tym design umeblowania tych przestrzeni zgodnie z zasadami psychologii środowiskowej),
- **Wyzwania polityki mieszkaniowej i jakość środowiska mieszkaniowego** (polityka państwa, zarządzanie, rewitalizacja, problemy związane z depopulacją, nowe modele mieszkań),
- **Środowisko zbudowane w kontekście starzenia się społeczeństwa** (mieszkania dla seniorów, domy pobytu stałego dla seniorów, szpitalnictwo geriatryczne, ośrodki rehabilitacji, problemy zarządzania, nowe trendy itp.),
- **Ergonomia – Universal Design i jego znaczenie dla jakości środowiska zbudowanego,**
- **Projektowanie na podstawie badań naukowych przedprojektowych i okołoprojektowych** (EBD – Evidence Based Design, research by design, projektowanie parametryczne i generatywne).